

ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ У 1-Й КЛАС

Право здобувати початкову освіту у школі, найближчій до місця проживання – це право за Законом чи «закріпачення»?

Дитина НЕ ЗОБОВ'ЯЗАНА, а МАЄ ПРАВО навчатися в закладі освіти, на території обслуговування якого вона проживає. І таке її право ГАРАНТОВАНЕ Законом України «Про освіту».

Відповідно до абзаців другого і третього частини 1 статті 13 Закону України «Про освіту» кожна особа має право здобувати початкову та базову середню освіту в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та наближений до місця проживання особи. Це право ГАРАНТУЄТЬСЯ, але не виключає можливість для батьків обрати інший заклад освіти.

Зазначена гарантія реалізується через частину 7 статті 18 Закону України «Про загальну середню освіту», згідно з якою «ПРАВО НА ПЕРШОЧЕРГОВЕ ЗАРАХУВАННЯ до початкової школи мають діти, які проживають на території обслуговування цієї школи».

Якщо батьки бажають віддати свою дитину в початкову школу, яка не закріплена за місцем проживання – вони можуть зробити це. Необхідно подати заяву на зарахування в обрану школу на вільні місця. Зарахування на вільні місця відбуватиметься за результатами жеребкування, основні положення якого передбачені главою 2 розділу II Порядку.

Але в будь-якому разі за ними залишається право на місце у школі за місцем проживання, за умови подання до 31 травня відповідної заяви про зарахування до цієї школи.

Простими словами, після відміни всіх конкурсів, на яких перевірялися, по суті, не знання (перевірку яких знань можна проводити для 6-річних дітей?), а фінансова спроможність батьків, доступ до початкової школи в престижних ліцеях та гімназіях отримали діти, які живуть поруч.

Якщо батьки (один з батьків) дитини вирішили скористатися наданим Законом гарантованим правом, що і коли вони мають зробити?

Заяву про зарахування потрібно подати до школи до 31 травня.

Форма заяви (додаток 1 до Порядку) передбачає можливість повідомлення наявності права на першочергове зарахування і у випадку наявності такого права – можливість зазначення назви і реквізитів документа, що підтверджує проживання на території обслуговування закладу освіти.

До заяви додаються копія свідоцтва про народження дитини (під час подання копії пред'являється оригінал) та оригінал або копія медичної довідки за формою первинної облікової документації № 086-1/о «Довідка учня загальноосвітнього навчального закладу про результати обов'язкового медичного профілактичного огляду», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 серпня 2010 року № 682, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2010 року за № 794/18089.

У разі наявності та за бажанням одного з батьків дитини з особливими освітніми потребами до заяви можуть додаватися оригінал або копія висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини чи витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації для зарахування дитини в інклюзивний чи спеціальний клас.

Яким документом має бути підтверджене місце проживання дитини чи одного з її батьків?

Наразі Порядок не містить конкретного переліку документів, які підтверджують місце проживання дитини чи одного з її батьків.

Ми рекомендуємо батькам дітей і директорам шкіл орієнтуватися на наступний перелік документів, що можуть підтверджувати місце проживання дитини (одного з її батьків) та що можуть бути пред'явлені під час подання заяви про зарахування:

- 1) паспорт громадянина України (тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, довідка про звернення за захистом в Україні) одного з батьків дитини;
- 2) довідка про реєстрацію місця проживання/перебування особи (дитини або одного з її батьків), що видається відповідно до Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2016 року № 207;
- 3) витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання/перебування особи (дитини або одного з її батьків);
- 4) довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;

- 5) документ, що засвідчує право власності на відповідне житло (свідоцтво про право власності, витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, договір купівлі-продажу тощо);
- 6) рішення суду, яке набрало законної сили, про надання особі права на вселення до житлового приміщення, визнання за особою права користування житловим приміщенням або права власності на нього, права на реєстрацію місця проживання;
- 7) документ, що засвідчує право користування житлом (договір найму, піднайму, оренди тощо), укладений між фізичними особами за умови, що користування відповідним житлом є реальним і здійснюється за згодою та волевиявленням власника майна; засвідчення цих двох обставин може відбуватися в різний, але прийнятний спосіб чи укладений між юридичною і фізичною особами, зокрема щодо користування кімнатою в гуртожитку;
- 8) довідка про проходження служби у військовій частині (додаток 10 Правил реєстрації місця проживання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2016 року № 207);
- 9) акт обстеження умов проживання (додаток 9 до Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866);
- 10) акт обстеження матеріально-побутових умов (затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 28 квітня 2004 року № 95, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 червня 2004 року за № 703/9302);
- 11) будь-який інший документ, що ПІДТВЕРДЖУЄ МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ дитини чи одного з її батьків.

Звертаємо увагу на те, що цей перелік не є вичерпним, Міністерство продовжує вести консультації щодо цього питання і найближчим часом будуть надані додаткові роз'яснення.

Насамкінець варто наголосити на тому, що будь-який офіційний документ, в якому зазначене місце проживання дитини чи одного з її батьків, форма якого визначена законодавством і який виданий органом державної влади чи органом місцевого самоврядування в установленому законодавством порядку - є достатнім для підтвердження місця проживання дитини і, відповідно, її права на першочергове зарахування до початкової школи.

Хто має право на одночасне зарахування з дітьми, які проживають на закріпленій за закладом освіти території?

Згідно з підпунктом 1 пункту 3 глави 1 розділу II Порядку до 01 червня включно зараховуються усі діти, місце проживання яких на території обслуговування закладу освіти підтверджене, а також діти, які є рідними (усиновленими) братами та/або сестрами дітей, які здобувають освіту у цьому закладі, чи дітьми працівників цього закладу освіти, чи випускниками дошкільного підрозділу цього закладу освіти (у разі його наявності).

Порядок не визначає пріоритетність у зарахуванні дітей цих чотирьох категорій, але говорить, що мають бути зараховані Усі такі діти.

Хто визначає і закріплює за закладами освіти територію їх обслуговування?

Згідно з частиною 2 статті 66 Закону України «Про освіту» територію обслуговування закладами початкової та базової середньої освіти закріплюють районні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад.

Відповідно до частини 1 статті 18 Закону «Про загальну середню освіту» місцеві органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування закріплюють за закладами загальної середньої освіти відповідні території обслуговування і до початку навчального року обліковують учнів, які мають їх відвідувати.

У пункті другому розділу I Порядку зазначено, що територією обслуговування є адміністративно-територіальна одиниця (або її частина чи окремі будинки), визначена і закріплена місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування за закладом освіти для забезпечення права кожної дитини, яка проживає на цій території, на здобуття початкової та/або базової середньої освіти у закладі освіти, що найбільш доступний та найближчий до місця проживання дитини.

Отже, усі місцеві органи виконавчої влади або відповідні органи місцевого самоврядування, визначаючи і закріплюючи за кожним закладом ПОЧАТКОВОЇ та/або БАЗОВОЇ середньої освіти території їхнього обслуговування, мають виходити з того, що кожен такий заклад має

бути для кожної дитини, яка проживає на цій території, найбільш доступний та наближений до місця її проживання.

Як дізнатися за якою школою закріплена територія, на якій проживає дитина?

На виконання зазначених вище положень Законів України за кожним закладом освіти, який забезпечує здобуття початкової та/або базової середньої освіти, уповноважені органи вже мали закріпити території їхнього обслуговування.

Відповідно до вимог частини 2 статті 30 Закону «Про освіту» заклади дошкільної та загальної середньої освіти зобов'язані забезпечувати на своїх веб-сайтах (у разі їх відсутності - на веб-сайтах своїх засновників) відкритий доступ до інформації та документів, зокрема і про закріплену за ними їхнім засновником територію обслуговування.

Згідно з пунктом 9 розділу I Порядку «рішення місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування про закріплення території обслуговування за закладом (закладами) освіти рекомендовано оприлюднювати на веб-сайті відповідного органу, як правило, не пізніше ніж за 6 місяців до початку приймання заяв про зарахування до закладів освіти». Також їм рекомендовано щорічно аналізувати результати розподілу і закріплення території обслуговування і враховувати під час розподілу і закріплення закладами освіти території обслуговування на наступний рік.

У разі ж виникнення у батьків дітей та інших громадян запитань щодо коректності розподілу і закріплення території обслуговування, вони можуть звернутися до відповідного органу за отриманням обґрунтованих пояснень. У випадку обґрунтованості звернень (скарг, пропозицій) батьків відповідні органи мають вжити належних заходів реагування відповідно до законодавства.

Чи можуть Вам відмовити у зарахуванні дитини до школи, на території обслуговування якої вона проживає?

Ні. «Відмовити» не мають права, адже дитина проживає на території обслуговування закладу освіти. Разом з тим, можуть бути виключні випадки, коли після проведення усіх передбачених Порядком заходів з метою зарахування усіх дітей, потужність закладу не дозволяє зарахувати всіх.

У такому випадку відповідний орган управління освітою «невідкладно має запропонувати на вибір батьків таких дітей перелік закладів освіти, максимально доступних і наближених до місця їх проживання, а також сприяти зарахуванню дітей до обраних їхніми батьками закладів освіти».

Якщо батькам неправомірно відмовили в зарахуванні дитини, вони мають впродовж двох днів письмово оскаржити рішення школи в районному управлінні освіти.

Якщо територію, на якій проживає Ваша дитина, закріпили за школою з російською мовою навчання, але Ви хочете щоб вона навчалася державною мовою?

Якщо орган, який закріпив територію обслуговування, не врахував цю обставину, то дітям, які проживають на території обслуговування цього закладу освіти, і бажають здобувати освіту державною мовою, заклад освіти зобов'язаний забезпечити навчання державною мовою відповідно до вимог статті 7 Закону України «Про освіту».

Тож батьки можуть звернутися з відповідною заявою до адміністрації школи, і для їх дітей будуть створені відповідні належні умови.

Зарахування дітей до класів, в яких навчання здійснюється державною мовою, має відбуватися на загальних засадах (право на першочергове зарахування мають діти, які проживають на території обслуговування цього закладу).

Яким чином зараховуються діти з різних національних громад?

Згідно з пунктом 7 глави 1 розділу II Порядку до КЛАСІВ, у яких навчання здійснюється мовою корінного народу чи національної громади, поряд з державною мовою першочергово зараховуються діти, які належать до цих корінних народів чи національних громад.

Якщо Ви хочете віддати дитину в іншу (не закріплену за територією проживання) школу?

Ще раз акцентуємо увагу на тому, що батьки мають право вільного вибору закладу освіти.

Батьки (один із батьків) мають право подати (але обов'язково до 31 травня) необхідні документи (їх копії) до будь-якого закладу освіти для зарахування на вільні місця. Кількість шкіл, в які можна подати документи, необмежена.

Такі вільні місця можуть з'явитися в закладі освіти після 01 червня, коли будуть зараховані діти, місце проживання яких було підтверджене відповідним документом. Згідно з Порядком

кожен заклад освіти зобов'язаний оприлюднити кількість таких вільних місця впродовж двох робочих днів з моменту їх з'явлення.

На вільні місця діти зараховуються за результатами жеребкування, основні положення якого передбачені главою 2 розділу II Порядку.

Жеребкування? Як воно відбуватиметься?

Його мають провести в один із днів (за вибором закладу) в період з 5 до 10 червня. Воно має бути обов'язково прозорим та публічним. Сам процес відбору – випадковий.

Чи зможуть обдаровані діти після закінчення початкової школи за місцем проживання продовжити навчання у школах з поглибленим вивченням окремих предметів та профільним навчанням на інших територіях?

Відповідно до пункту 3 глави 3 розділу II Порядку зарахування до 5 класу дітей, які у 2018 і наступних роках були зараховані до 1 класу закладів освіти з поглибленим вивченням окремих предметів та профільним навчанням, відбувається за результатами конкурсного відбору, що проводиться відповідно до пунктів 2-16 глави 4 цього розділу.

З 2022 року до 5 класу до закладів освіти, які забезпечують поглиблене вивчення окремих предметів та профільне навчання, усі діти будуть зараховуватися на конкурсних засадах.